

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Državni stručni skup za učitelje razredne nastave

Osijek, 19. – 21. lipnja 2017.

The background of the slide is white. In the top-left corner, there is a large, dense cluster of red butterflies of various sizes, some appearing to fly upwards and outwards. To the right of this cluster, two larger monarch-style butterflies are shown in flight. A solid red horizontal banner spans the width of the slide, positioned below the butterfly cluster. The title text is written in white on this banner. Below the banner, there is a smaller, inverted cluster of red butterflies in the bottom-left corner. The text of the slide is in red, except for the title which is white.

EMOCIJE I EMOCIONALNA KOMPETENCIJA

doc. dr. sc. Snježana Dubovicki
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku

Nadam se da danas na skup niste došli ...

**Učitelj na početku
školske godine...**

**Učitelj na kraju
školske godine...**

**Pretpostavljam da ste se za danas
pripremali...**

A kao posljedica.....

Ili možda.....

Ne penji se !!!
Mama je jutros plakala!

A u mislima ste...

ioi od ka

upa,

A ne znam baš...
nam tu...a znaš
prijavili
napredovanje..
ostati..

Ma daj molim te, pa ovo o čemu će
ovi s fakulteta pričati pa mi to već
sve znamo...

šljala
ak
šemo
što

želim ići!

Ok...idemo raditi!

The top of the slide features a decorative header. On the left, a large heart shape is composed of many small red butterflies. To the right of the heart, several individual red butterflies are scattered across the top. A thick, dark red horizontal bar spans the width of the slide, positioned below the butterflies.

Emocije! ? !

DEFINICIJA EMOCIJA

*„Emocija je obično izazvana svjesnim ili nesvjesnim vrednovanjem nekog događaja bitnog za neki važan cilj; emocija se osjeća kao **pozitivna** kad se **cilj ostvaruje**, a kao **negativna** kad je ostvarivanje cilja **zapriječeno**.“*

Oatley i Jenkins (2003, str.93)

DEFINICIJA EMOCIJA

Razmišljajući o emocijama u nastavi, pitamo se kakvu funkciju one imaju kod učenika?

Odgovor proizlazi iz njihove želje za što **uspješnijim završetkom školovanja**, uspješna nastava koja će kod njih **izazivati ugodu i radost**, jer će ono što je prikazano moći **upotrijebiti u životu**.

Uz emocije dolaze i razne tjelesne pojave kao ubrzani rad srca, drhtanje ruku, znojenje i slično.

„Emocije povezuju ono što nam je važno sa svijetom ljudi, stvari i događaja“.

(Oatley i Jenkins, 2003, str.122)

EMOCIONALNA DIMENZIJA NASTAVE

Još uvijek zapostavljena što se ogleda i u relativno **kasnom prepoznavanju nastavne klime** kao elementa nastavnoga procesa, ali i tada prvenstveno kao rezultat socijalnih odnosa.

Istraživanja emocija u nastavi (Bognar i sur., 2004) pokazala su da su dominantne emocije **strah i dosada**.

Rezultati istraživanja: srednjoškolci od 14 – 18 godina

N=705

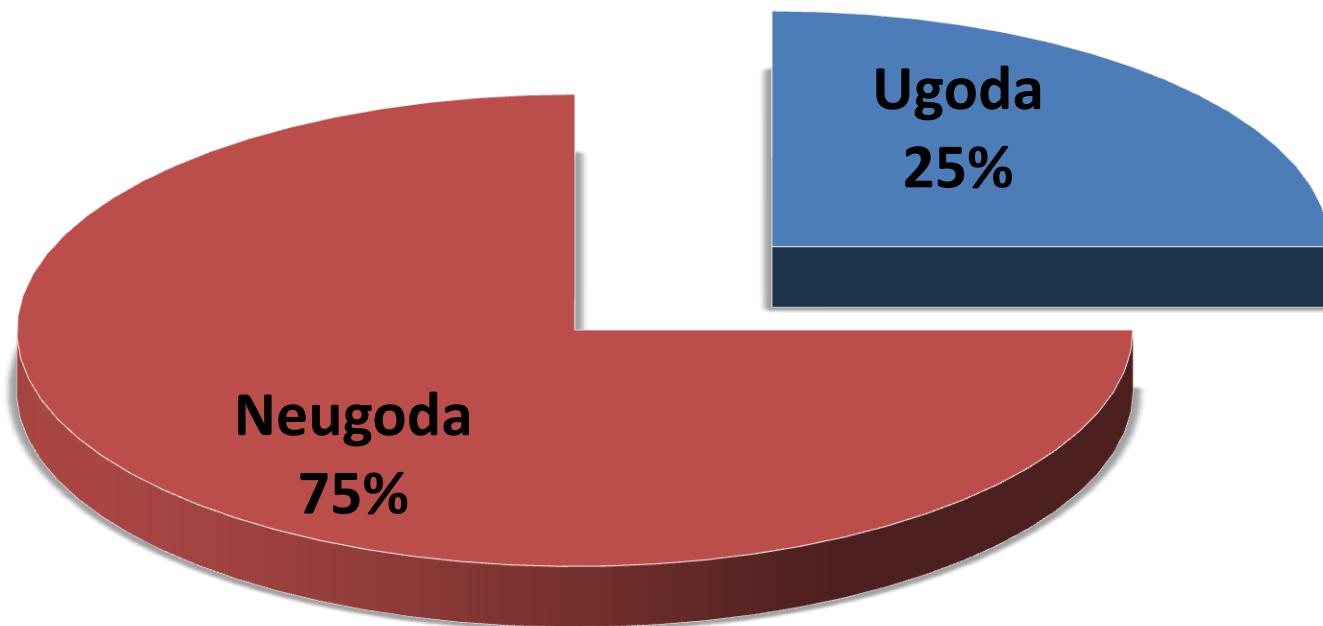
Gradovi:

- Beli Manastir
- Đakovo
- Ilok
- Našice

- Osijek
- Vinkovci
- Vukovar
- Županja

Bognar i suradnici, 2004.

Rezultati istraživanja: Kako se naši učenici osjećaju u školi?

Bognar i suradnici, 2004.

Rang osjećaja?

Rang	Osjećaj	Broj ispitanika (N=705)
1	Dosadno	370
2	Nervozno	297
3	Zabrinuto	274
4	Uplašeno	126
5	Ugodno	111
6	Tužno	110
7	Iritirano	109
8	Radoznalo	103

Vrijednosna orijentacija učenika

Rang	Vrijednost	Frekvencija (N=705)
1	Ljubav	105
2	Zdravlje	86
3	Prijateljstvo	80
4	Novac	54
5	Sloboda	51
6	Poštenje	47
7	Mir	44
8	Iskrenost	39

Vrijednosna orijentacija učenika

Rang	Vrijednost	Frekvencija (N=705)
9	Znanje	38
10	Ispravno djelovanje	36
11	Ljepota	33
12	Rad	30
13.5	Nenasilje	27
13.5	Hrana	27
15	Istina	18
16	Imetak	14

**Što mislite da bi rezultati
istraživanja pokazali danas,
2017. godine?**

Promijenjenim pristupom
moguće postići dominaciju
ugodnih emocija koje su i
pretpostavka uspješne nastave
(Kragulj, 2011).

Uspješna nastava

- **Kreativna nastava**

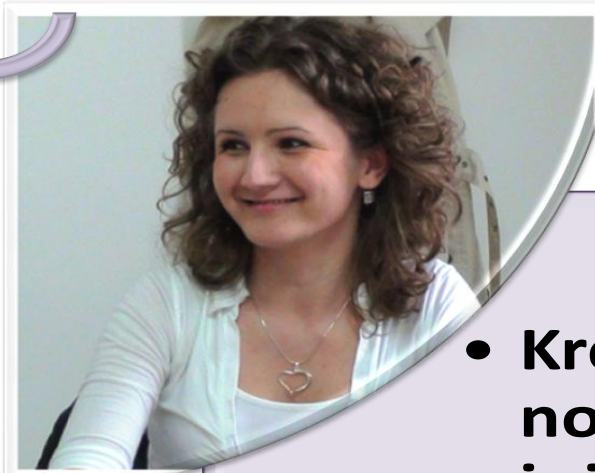
- **Atmosfera bez straha**

- **HUMOR**

- **Kreiranje novih ideja i rješenja**

Emocije možemo promatrati i kao:

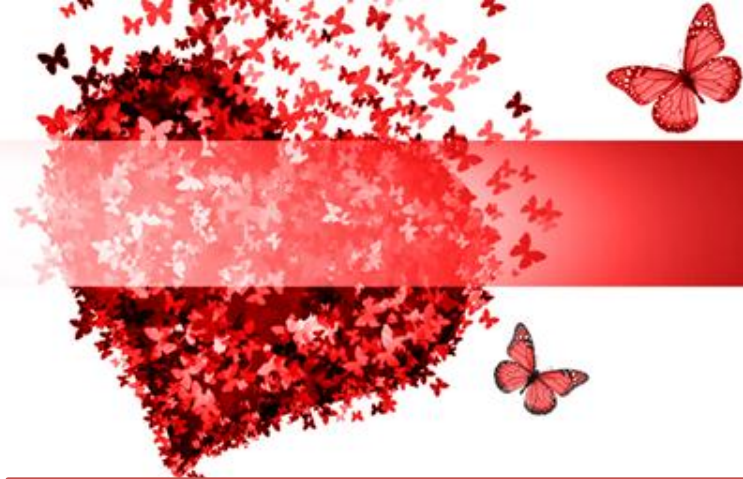
1. ljubav prema vlastitoj profesiji
2. ljubav prema predmetu/predmetima kojima se bavimo
3. ljubav prema učenicima ili studentima, ali isto tako i obratno - učenika i studenata prema nastavnicima/nastavniku, predmetu ili profesiji.

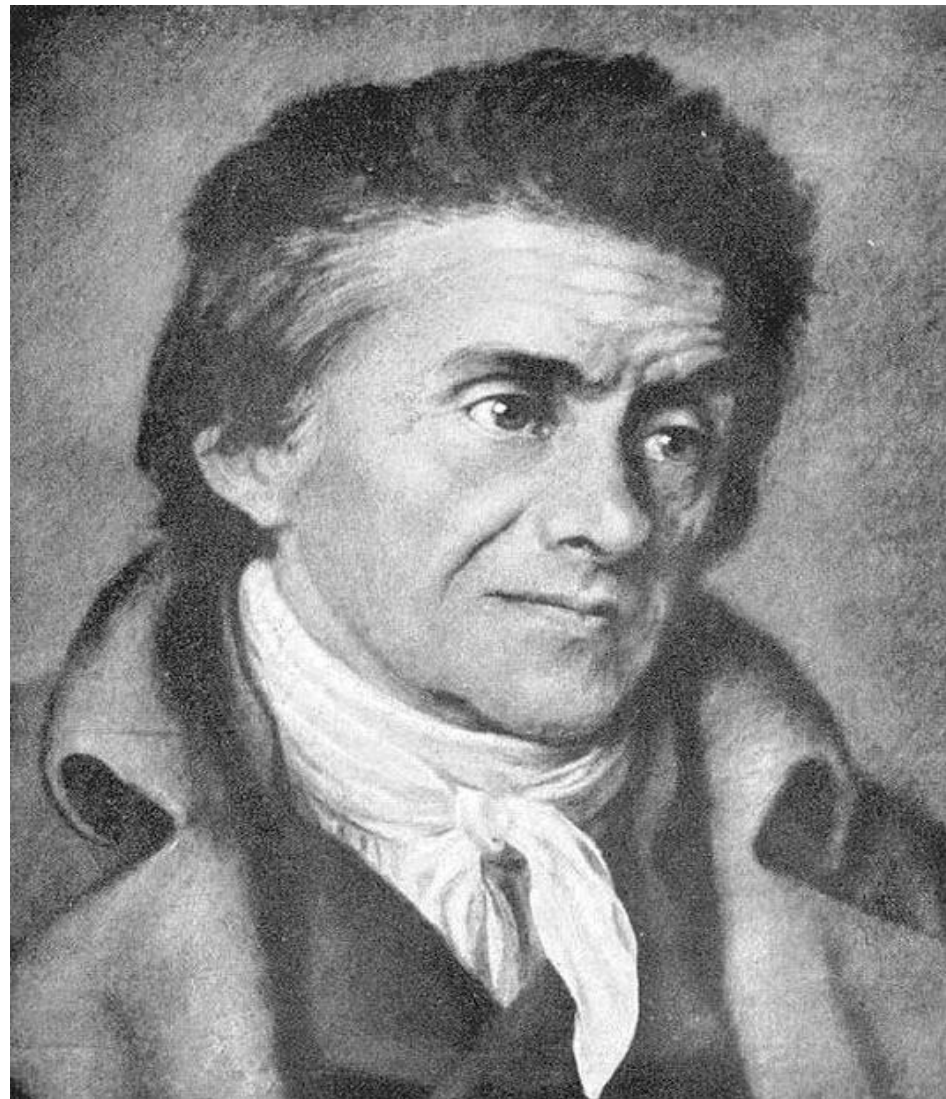
**Podijelite sa parom svoja
iskustva vezana uz svoj posao,
kako ste postali
učitelj/učiteljica?**

**Jeste li razmišljali o svojoj
profesiji 2100 godine?**

Uspješna nastava se ne
bazira samo na
emocijama, ona je, kako
to reče Pestalozzi,
**jedinstvo glave, srca i
ruke.**

The background of the slide is white. In the top-left corner, there is a large, dense cluster of red butterflies of various sizes, some appearing to fly upwards and outwards. To the right of this cluster, two larger monarch-style butterflies are shown in flight. A solid red horizontal banner spans the width of the slide, positioned in the middle. The title text is centered within this banner. Below the banner, there is a smaller, inverted cluster of red butterflies in the bottom-left corner, and a single butterfly is also visible near the bottom-left edge.

EMOCIJE U NASTAVNOM PROCESU

**Po čemu će nas naši učenici najviše
pamtiti kada odu iz razredne
nastave?**

Dobra vila ili zla vještica?

Odgojno-obrazovna klima

Neugodna emocionalna klima može biti pokazatelj da nastava nije u skladu s interesima i potrebama učenika.

- Interesi ?
- Potrebe?

HIJERARHIJA LJUDSKIH POTREBA (MASLOW)

Samoaktualizacija

Samopoštovanje

**LJUBAV I
PRIPADANJE**

Potreba za sigurnošću

Fiziološke potrebe

PRIJEDLOZI ZA EMOCIJE U NASTAVI

- Nastavu bi trebalo češće početi razgovorom o tome kako se danas osjećamo
- nastava se može i završiti evaluacijom u kojoj će učenici na jednostavan način izraziti kako su se osjećali na današnjoj nastavi
- Na početku dana možemo uvesti praksu ili rituale vezane uz emocije (kartice s osjećajima...) To svakako treba učiniti i učiteljica/učitelj.

The background of the slide is white. In the upper left, there is a large, dense cluster of red butterflies of various sizes, some appearing to fly upwards. To the right of this cluster, three larger monarch-style butterflies are shown in flight. A solid red horizontal banner spans the width of the slide, partially overlapping the butterfly clusters. The text 'OCJENE I EMOCIJE' is written in white, bold, sans-serif capital letters on the left side of this banner. Below the banner, there is another cluster of red butterflies, and a single butterfly is visible in the bottom left corner.

OCJENE I EMOCIJE

Učitelji u provedenom istraživanju (2012) ističu kako je **način ocjenjivanja** jedan od glavnih uzročnika neugodnih emocija u nastavi.

Umjesto da posljednja nastavne etapa, posljednji sat nastave iz nekoga predmeta pretvori u **slavljenje učenja**, ono se odvija u funkciji međusobnog rangiranja učenika (ali i škola) te pretvara za dio učenika sa slabijim mogućnostima u **izvor traumatskih iskustava...**

The background of the slide is white. It is decorated with numerous red butterflies of various sizes. A large, dense cluster of these butterflies is on the left side, appearing to rise from a red banner. Two larger, detailed monarch-style butterflies are on the right side. Another small cluster of butterflies is at the bottom left. The red banner is a horizontal bar with a thin white border, containing the title text in white capital letters.

EMOCIJE U FORMATIVNOJ EVALUACIJI

SMAJLIĆI

SMJEŠKO

OZBILJKO

LJUTKO

Lica osjećaja

sretno

povrijeđeno

zaliubljeno

iznenađeno

tužno

ponosno

krivo

postidjeno

uplašeno

zavidno

veselo

važno

UZVIŠENO

PONOSNO

TUŽNO

LIJEPO

DOSADNO

ZABRINUTO

ZAHVALNO

IRITIRANO

ZBUNJENO

IZNENAĐENO

LJUTITO

NESTRPLJIVO

ODUŠEVLJENO

KONFUZNO

RADOZNALO

SRETNOST

OHRABRENO

UPLAŠENO

UZBUĐENO

NERVOZNO

The background of the slide is white. It is decorated with numerous red butterflies of various sizes. A large, dense cluster of these butterflies is in the upper left corner, with many more scattered across the upper half of the slide. Three larger, detailed monarch-style butterflies are positioned in the upper right. A solid red horizontal banner spans the width of the slide, containing the title text. Below the banner, there is a large, inverted triangular shape composed of many red butterflies, and a single butterfly is located in the lower left corner.

EMOCIJE U ODGOJU

Emocije u odgoju imaju posebno značenje i možemo bez pretjerivanja reći da odgoj i jest prvenstveno emocionalni odnos. **Nas odgajaju samo osobe koje nas vole i koje mi volimo.** Od njih primamo i sustav vrijednosti i životnu filozofiju, mi na neki način nosimo te osobe u sebi.

Prema istraživanju Bognar i Dubovicki (2012) te značajne osobe su uglavnom **članovi uže obitelji i bliske rodbine (69%)**, ali i **učitelji** ulaze u te značajne osobe (**12,5%**). Ove osobe imaju posebno naglašene emocionalne kvalitete kao što su **vedra narav, veselost, osoba puna razumijevanja, optimistična, puna ljubavi i topline, zabavna, osjećajna, sretna, nježna** (Bognar, 2004).

Dakle, radi se o ugodnim emocijama. Osobe kod kojih prevladavaju neugodne emocije ne privlače mlade ljude i najčešće ih se izbjegava. (Kolpak, Majcen, 2011).

NEUGODNE I TEŠKE EMOCIJE

Težnja da u odgojno-obrazovnom procesu prevladavaju ugodne emocije ne može se u potpunosti ostvariti jer su i neugodne i tzv. „teške“ emocije dio svakodnevice.

Učitelji se pitaju što poduzeti i kako reagirati u konkretnim situacijama u kojima su se oni susretali i još se uvijek susreću u svakodnevnom kontaktu sa svojim učenicima:

- kada učenik izgubi jednog ili oba roditelja
- ukoliko proživljava stresne situacije u obiteljskom domu, školi ili okolini...

Na koji se način Vi “borite” s neugodnim emocijama u nastavi?

Podijelite svoja iskustva u **paru, a potom **zapišite** zajedno nekoliko ideja koje su za Vas bile provjereno uspješne...**

NEKE IDEJE ZA TEŠKE EMOCIJE

(BOGNAR I DUBOVICKI, 2012)

Neugodne se emocije prvenstveno javljaju u sukobima i važno je znati kako se s njima nositi. Ako se te emocije ne stišaju, teško je naći rješenje sukoba.

Zato postoje razne tehnike „hlađenja“ kao što su:

- „kutić za hlađenje“
- „vreća za ljutnju“
- „upitnik o tučnjavi“
- prepoznavanje vlastitih emocija
- jasno izražavanje emocija

Djecu treba učiti i načine nošenja s vlastitim neugodnim emocijama kao i procesu nenasilnog rješavanja sukoba.

IMA LI NADE ILI OBRAZOVANJE ZA EMOCIJE?

Na obrazovanje o emocijama gleda se sa **skepticizmom** te se **smatra da ti programi nadilaze doseg rada škole i da oduzimaju vrijeme za školska postignuća te da dodatno opterećuju nastavnike.**

Srećom, tijekom posljednjeg desetljeća vidljiv je povećan interes za primjenu programa koji imaju za cilj razvijati socijalne i emocionalne vještine, poput rješavanja problema, donošenja odluka, komunikacijskih vještina, prepoznavanja vlastitih i tuđih emocija i nošenje s njima na primjeren način, regulacije emocija, upravljanja vlastitim ponašanjem i slično.

(Takšić, Mohorić, Munjas, 2006).

Popis literature:

Bognar, L., Dubovicki, S. (2012). Emotions in the Teaching Process. *Croatian Journal of Education*, 14(1), 135-153.

Bognar, L. et al. (2004). Problemi mladih Slavonije i Baranje, istraživanje. Osijek: Sveučilište J. J. Strossmayera

Dubovicki, S. (2016). *Kreativnost u sveučilišnoj nastavi*. Osijek: Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta u Osijeku

Jampolsky, G. G. (1983). *Teach Only Love*. New York: Bantam Books

Kolak, A., Majcen, M. (2011). Emotional reactions of pupils as a way of developing creativity in teaching process. The gifted in the process of globalization, u: Gojkov, Grozdanka (ur.). - Școala Universitară de Studii de Specialitate pentru Instruirea Educatorilor "Mihailo Palov" Vârșeț; Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad - Romania

Kragulj, S. (2011). Odgojno-obrazovna klima u sveučilišnoj nastavi. *Život i škola*, 25 (1), 35-60.

Oatley, K., Jenkins, J. M. (2003). Razumijevanje emocija. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Takšić, V., Mohorić, T., Munjas, R. (2006). *Emocionalna inteligencija: teorija, operacionalizacija, primjena i povezanost s pozitivnom psihologijom*. Društvena istraživanja, 4-5(84-85), 729-752.

**Tko želi razveseljavati ljude,
mora u sebi *nositi radost*.
Tko želi u svijet unositi toplinu,
mora u sebi *nositi vatru*.
Tko želi pomagati ljudima,
mora biti *ispunjen ljubavlju*.
Tko želi stvarati mir na zemlji,
mora *naći mir u srcu*.**

Jampolsky (1983)

HVALA NA POZORNOSTI!

sdubovicki@gmail.com

sdubovicki@foozos.hr